

DÖVAS

församlingsblad

3 / 2017

Dövprästerna i evangelisk-lutherska kyrkan i Finland

Borgå distrikt:

Maria Lindberg
Södra kajen 8 (PB 210)
00130 Helsingfors
Mobiltelfon: 050-3427129
e-postadress: maria.lindberg@evl.fi

St: Michels distrikt:

Seppo Laukkanen
Mikkelin hiippakunnan tuomiokapituli
Kirkkokatu 10 (PL 122)
50101 Mikkeli
Mobiltelefon: 050-3559819
e-postadress: seppo.laukkanen@evl.fi

Helsingfors distrikt:

Janne Rissanen
Tredje linjen 22 B
00530 Helsingfors
Mobiltelefon: 050-3711314
e-postadress: janne.rissanen@evl.fi

Uleåborgs distrikt:

Päivi Liiti
Ojakatu 1
90100 Oulu
Mobiltelefon: 044-7555554
e-postadress: paivi.liiti@evl.fi

Åbo distrikt:

Petri Majatie
Tavastgatan 13
20500 Åbo
Mobiltelefon: 0400-824039.
e-postadress: petri.majatie@evl.fi

Hela landet / Kyrkostyrelsen:

Riitta Kuusi
Södra kajen 8 (PB 210)
00130 Helsingfors
Mobiltelefon: 050-3006353
e-postadress: riitta.kuusi@evl.fi

Lappo distrikt:

Marja Saukkonen
Kauppakatu 19 C, 3. krs.
40100 Jyväskylä
Mobiltelefon: 0400-241401
e-postadress: marja.saukkonen@evl.fi

De Dövas mission:

Inkeri Vyyryläinen
Västerlånggatan 22 A
20100 Åbo
Mobiltelefon: 045-3186377
e-post: inkeri.vyyrylainen@kuurojenlahetys.fi

Pärmbild: Hannele Rabb

Dövas församlingsblad /årgång 38
Adress: Södra kajen 8, 00130 Helsingfors
Ansvarig utgivare: Maria Lindberg
Redaktion: Olof Ahlskog, Janne Kankkonen, Maria Lindberg,
Hannele Rabb, Elin Westerlund och Rolf Westerlund
Layout och illustrationer: Hannele Rabb
Utgivare: Kyrkans central för det svenska arbetet/Enheten för kyrkans verksamhet
Dövprästens hemsida: www.evl.fi/kcsa/ads/dovarbetet.hmt
Print: Grano, Jyväskylä
ISSN 0359-0445

Hej, läsare!
Skicka in texter till
nästa nummer före
24.11

441

Tryckeri

697

Var som ett barn

Vid samma tillfälle kom lärjungarna fram till Jesus och frågade: "Vem är störst i himmelriket?" Han kallade till sig ett barn och ställde det framför dem och sade: "Sannerligen, om ni inte omvänder er och blir som barnen, kommer ni aldrig in i himmelriket. De som gör sig själva små som det här barnet är störst i himmelriket. Och den som i mitt namn tar emot ett sådant barn tar emot mig.

Men den som förleder en av dessa små som tror på mig, för honom vore det bäst om han fick en kvarnsten hängd om halsen och sänktes i havets djup./.../ Se till att ni inte föraktar någon enda av dessa små. Jag säger er att deras änglar i himlen alltid ser min himmelske faders ansikte. Matt. 18:1-6, 10

Om vi läser Bibel noggrant märker vi att Jesus ibland säger att vi människor bör vara på något särskilt sätt. "Var som ett barn", säger Jesus i Matteus-evangeliet. "Om ni inte blir som ett barn kommer ni inte till himmelen."

Hurdant är ett barn? Ett barn är nyfiket och intresserat av allting. Allt är ju nytt och spännande. Varje dag är ett äventyr. Ett barn vill veta. Det frågar: "Varför är det på detta viset?"

Ett barn är oftast ärligt. Ett riktigt litet barn kan inte ljuga eller dölja. Men samtidigt är ett litet barn skyddslöst. Det är litet till växten. Det syns dåligt i trafiken, rör sig snabbt och kan när som helst byta färdriktning. Det har inte ännu lärt sig att akta sig. Det är så spontant och lever i nuet. Ett barn som växt upp i en trygg och god familj kan inte förstå att det kan finnas onda människor. Barnet vill tro det goda om alla. Därför är det viktigt att vi möter barn på ett bra sätt.

Vi alla har varit barn. En del av det barnet vi var finns kvar inne i oss. Det kallas för det inre barnet. Vårt inre barn söker trygghet och kärlek. Det söker Gud. Det frågar och undrar. Det vill lita på att alla människor och religiösa läror är rätta och goda. Vi som är vuxna vet ändå att det både finns goda och onda människor och rätta och felaktiga sätt att tro. Det finns många läror som leder oss bort från Gud. Det finns religiösa sekter som vill locka med oss till sig genom att verka trevliga, men som det inte är trevligt att vara medlem i och svåra att komma bort från.

Därför är det viktigt att vi som kristna berättar om vår kärleksfulla Gud och är vänliga mot varandra. Vår Gud ställer inga krav. Till Gud får vi komma sådana som vi är. Med vår tro och vårt tvivel. Men vår längtan och med vår trygghet. Med vår brådska och all vår tid. Jesus tog barnen i famnen och välsignade dem (Mark 10:16). På samma sätt kan vi komma till vår Gud. Också han tar oss vuxna i sin stora trygga famn och välsignar oss. Vi är inte någonsin ensamma. Gud och hans änglar beskyddar oss varje dag i hela vårt liv.

Vi ber:

Käre Gud, himmelske Far.

Du sänder dina änglar.

*De går före oss
och de beskyddar oss.*

Vi vet att du inte överger oss.

*Låt oss därför med tillförsikt
lämna oss i dina händer.*

Detta ber vi om i Jesu Kristi namn.

Maria

Tillsammans i gudstjänsten

Gudstjänstlivet har förändrats en massa under 100 år. Förr gjorde man vad prästen sade, idag finns det ett stort urval gudstjänst-former att välja mellan. Här presenteras några av dem.

1917: Prästen predikade, folket sade amen

På 1910-talet gick man till kyrkan och lyssnade då prästen pratade och kantorn spelade. Prästen läste alla böner och bibeltexter själv. En kör kunde vara med, men i övrigt satt församlingen passivt i bänkarna. En del av gudstjänstordningen var lite annorlunda än vad vi är vana vid. Syndabekännelsen lästes av prästen så att han stod på knä vänd mot församlingen. Också församlingen bugade eller föll ner på knä.

Av någon anledning läste man trosbekännelsen före predikan [idag läser vi den efter predikan]. Prästen bad också en bön innan han började predika. Han bad om att Helig Ande skulle låta tron gro i församlingsbornas hjärta då de hörde på predikan.

Att fira nattvard var ingen självklarhet förr. Man firade nattvard bara om det fanns två präster i tjänst, vilket var vanligare i stadsförsamlingar än i landsförsamlingar. Men på långfredagen skulle också landsförsamlingarna ha nattvard.

1967: Mot en gudstjänst tillsammans

Under 1960-talet gick inte så många människor längre i kyrkan. Det ledde till att kyrkan började fundera hur man kunde göra gudstjänsten mer lockande igen. Förnyelsens vindar blåste, men det fanns också ett motstånd mot förändring.

De som ville ha en förändring tyckte att prästen hade en för stor roll. Församlingen blir omyndig då den bara sitter och ser på prästen. De som var rädda för en förändring ville inte ge församlingens medlemmar ansvar. Tänk om frivilliga kan börja göra så mycket själv i gudstjänsten att inte det längre behövs någon präst! Men så kan det inte ens vara. Det står i lagen att bara en präst kan helga nattvarden. Ingen frivillig kan göra det.

I sin avhandling om gudstjänstlivet lyfter Fredric Cleve upp att en frivillig kan ha många uppgifter i en

gudstjänst, men det behövs en präst till att förkunna Guds ord, alltså predika, helga och dela ut nattvarden samt be. Cleve skriver att om prästen själv sätter värde på sitt ämbete kan ge värde åt det jobb frivilliga gör i gudstjänsten. Han kan samarbeta med dem och bete sig ödmjukt och broderligt mot dem.

1988: Tomasmässan – tvivlarens gudstjänst

Tomasmässan är en gudstjänstform som bygger på människans personliga tro och som byggs upp av frivilliga. Den allra första Tomasmässan firades på finska år 1988 i Agricola-kyrkan i Helsingfors. Den första finlandssvenska Tomasmässan firades år 1994.

Tomasmässan har fått sitt namn efter aposteln Tomas. Han var den av Jesu lärjungar som tvivlade och inte kunde tro förrän han själv såg den uppståndne Jesus. Tomasmässan är en gudstjänst till vilken man är välkommen vare sig man tvivlar eller tror eller går ofta eller sällan i kyrkan.

Endast prästen som leder gudstjänsten behöver vara kyrkligt anställd, övriga uppgifter kan skötas av frivilliga. Som frivillig kan man till exempel läsa evangelietexten, läsa upp de böner som skrivits på lappar i gudstjänsten, samla kollekt och så vidare.

Den finska Tomasmässan är en stor tillställning med flera hundra deltagare och tiotals präster och frivilliga. En kompgrupp står musiken. Den finlandssvenska Tomasmässan är mindre. För tillfället är musikern i den finlandssvenska kyrkligt anställd.

2007: Regnbågsmässan – kyrkans sätt att säga förlåt

Homosexuella är en människogrupp som både samhället och kyrkan har haft svårt att godkänna. Efter att samhället bekände homosexuellas rätt att vara som de är skapta, började också attityderna inom kyrkan förändras. De allra första regnbågsmässorna firades år 1983 under namnet "Alla mina barn". Den allra första finlandssvenska Regnbågsmässan firades år 2003 i Vasa. Sedan år 2007 har den arrangerats i samband med Finlandssvenska Regnbågshelgen och i samarbete med föreningen Regnbågsankan. Gudstjänsten görs av människor som antingen själva är homosexuella eller av personer som kämpar för de homosexuellas rättigheter.

Den svenska Regnbågsmässan är alltid en festgudstjänst med blomsterarrangemang och sångare och en kroppsbon. Kroppsbonen är bönen Fader vår som bes med hela kroppen, genom rörelser och ansiktsuttryck. Detta för att ge bönen en större betydelse. Finska regnbågsmässor ordnas regelbundet, flera gånger per år och följer den vanliga gudstjänstordningen.

2017: Gudstjänstgrupperna – alla får vara med!

I Sverige har biskop Fredrik Modeus skapat ett sätt att ge uppgifter till frivilliga i gudstjänsten. Hans idé om gudstjänstgrupper finns också i några församlingar i Borgå stift. Idén går ut på att en gudstjänst skall göras tillsammans. Den som vill sitta kvar i bänken och lyssna på prästen får göra det, men den som vill ha en uppgift skall få ha en. Också barn och ungdomar kan få uppgifter, så som att bära processionskors och ljus. Be böner för andra barn.

Text: Maria Lindberg

Foto: Rolf Westerlund

Dövprästen hälsar

Det blev ingen varm sommar i år. Hoppas ni ändå kunde vila och samla krafter och att ni har många goda minnen från sommaren. Nu är det höst. Under soliga höstdagar är naturen vackrare än någonsin med sin höga himmel, det väldigt blåa havet och alla gula, röda och orange löv. I år har det regnat väldigt mycket, men också det hör hösten till. Finland är ändå ett stort land. Kanske den första frosten redan bitit någonstans? Eller rentav den första snöflingan dalat ner?

I år ordnar kyrkan äntligen något roligt som många av er teckenspråkiga har saknat: ett veckoslutsläger på Nilsasgården i Sibbo! Ett läger där vi både har tid att prata och diskutera tro. Ha tid för att ta en promenad och att slappna av med målarpenseln i handen. För en del av er kändes avståndet kanske för långt, men kanske det ordnas fler läger, på lite närmare håll.

Hösten kan också kännas som en tung tid. I slutet av oktober är det Alla helgons dag. Då minns vi alla dem som dött och som nu får vila ut i Guds goda vård. Vi saknar dem och minns dem, för sorg är ett tecken på att man älskat eller tyckt väldigt mycket om någon. Vi vet ändå att vi i framtiden igen får se våra kära döda.

En månad efter All helgondagen får vi tända det första adventsljuset och vänta på julen. Men till dess önskar jag er mysig och välsignad höst!

Maria

3. Vägen till himlen är alltid gratis

Katolska kyrkan har en plan

Katolska kyrkan ville bygga en jättestor kyrka i Rom men hade inga pengar. Vad kan en kyrka göra för att få pengar? Den kan erbjuda något som människor gärna vill ha. Vad ville människor i början av 1500-talet ha? Ja, samma saker som vi: ett tryggt liv och en trygg död, ett rent samvete och syndernas förlåtelse. Under 1500-talet lärde den katolska kyrkan om någon dog utan att först ha bekänt sina synder kom han eller hon inte till himmelen utan hamnade i helvetet. Människorna ville snabbt bli fria från synd. Katolska kyrkan hittade på att den som betalar en slant, en avlat, genast skulle få sina synder förlättna. Som det sades:

”När myntet i kassakistan klingar,
sig själen upp till himmelen svingar”.

Människorna, som inte gått i skola ens en dag och trodde på allt som lärda män sade, betalade snällt avlat. Kyrkan fick pengar och människorna ett bekymmer mindre. Peterskyrkan började byggas år 1506 och invigdes år 1626.

Martin Luther blir arg

Martin Luther märkte att katolska kyrkan lurade människorna. Han blev arg. Efter att han blivit munk hade han haft tid att studera Bibeln. I Bibeln står det inte ett enda ord om att människan behöver göra något annat än be om syndernas förlåtelse om hon gjort fel. I Romarbrevet (som Luther älskade) stod det: ”... människan blir rättfärdig på grund av tro...” (Rom 3:28) och i Markusevangeliet: ”[Jesus] sade till henne: ”Min dotter, din tro har hjälpt dig.” (Mark. 5:34). En människa kan inte påverka sin egen räddning. Det kan endast Gud göra.

Vad gjorde Luther? Ja, han skrev 95 teser i vilka han förklarade hur fel avlaten är. Den 31 oktober 1517 spikade han upp dem på dörren till Slottskyrkan i Wittenberg. Det var så man gjorde då man ville diskutera något. Dörren var så som en anslagstavla.

Hur tror vi i dag?

De 95 teserna gjorde inte Luther populär. Nej, det var det som ledde till att Luther blev avsatt från kyrkan och måste fly (se DFBL 1/2017). Men det är en av de händelser som räknades som den evangelisk-lutherska kyrkans födelse. Luther gjorde en klar skillnad då han sade att människan blir frälst endast genom sin tro, inte av sina handlingar. Människan behöver inte göra något. Det räcker att tro på att Jesus Kristus förlåtit våra synder då han dog och uppstod till nytt liv igen. Det är så vi tror än i dag.

Text & foto: Maria Lindberg

På Luthers tid fungerade dörren till slottskyrkan som en anslagstavla. Dörren är förnyad, så på dörren på fotot finns inga spikhål.

Vad är en ängel?

Änglar finns på bilder eller statyer på olika platser i kyrkor, på gator eller gravplatser. Vi har sett dem i konsten, gjorda i olika former. Också i Kyrkoåret, som en högtid, finns Mikael's dag som handlar om änglar.

Jag passar på att berätta för er om ängeln. Vad bibeln säger om änglarna. Vad gör de? De tjänar sin Herre, Gud, är budbärare och soldater o.s.v.

Människor som jag har träffat och lyssnat på har berättat om deras tro på änglarna. Det de berättade och vittnade om änglarna intresserade mig. Det finns en del som menar att de tror på ängel som beskyddare, räddare eller som omsorg. Då funderar jag om det överensstämmer med vad bibeln lär? Eller har vårt samhälle ändrat sig så att människor som har svårt tro på Gud, istället tror på änglarna. Att det känns bättre?

Enligt bibeln tjänar änglarna främst sin Herre. På samma sätt som en kung har sina tjänare. De tjänar kungen.

I bibeln berättas om olika tjänster som änglarna gjorde: bära bud, försvara o.s.v. men jag plockar fram något som visar att änglarna är tjänare: Jakob drömde om en trappa som ledde från jorden ända upp till himlen. Guds änglar gick upp och ner för den -1 Mos.28:12-15.

I bibeln berättas att ängeln inte ger sitt namn till känna: Jakob har kämpat med en brottare (ängel). Han ville få veta vad hans namn och bad brottaren berätta det, men han (ängeln) svarade honom: ”Varför frågar du om mitt namn?” 1 Mos.32:29.

I bibeln berättas att ängeln är budbärare: Ängeln träffade Sakarias, Johannes döparens far. Ängeln gav honom ett bud men Sakarias tvivlade på det på grund av han var för gammal. Ängeln svarade honom: Jag är Gabriel som står vid Guds tron, och jag är utsänd för att tala till dig och dig detta glädjebud...” Luk.1:19-20.

Det finns mer att berätta om änglarna i bibeln. Men det är viktigast för oss att veta att änglar gör tjänster för sin Herre. Men Gud, vår fader ger oss skydd, omsorg, ömhet, frälsning, förlåtelse o.s.v.

Vi bör komma ihåg vad kung David har skrivit om Gud, att Gud är hans sköld, räddare, frid o.s.v.

Det är något extra med psaltaren 139:5. Där skrev

David: ”Du omger mig på alla sidor, jag är helt i din hand”. Han skrev också: ”Han ger mig ny kraft och leder mig på rätta vägar, sitt namn till ära.” ps.23:4

I bibeln menas att vad Gud har befallt det kommer hans tjänare att göra. Det handlar om änglarna. Men Gud är så som Jesus förklarade för oss. Han kallar Gud för ”pappa”, eftersom Gud älskar oss och vill leda sitt barn på rätt väg.

Det betyder att Gud bär mest omsorg om oss. Vi är så enkla människor.

Under hösttiden kan ni låta er fundera på hur Gud beskyddar er under era dagar.

Text: Janne Kankkonen

Bild: Pixabay

Inga problem! - Resursgruppens första Skype-möte

Det sägs att tekniken underlättar kommunikation och sparar tid. Tack vare Skype behöver människor inte resa långa vägar för att komma på möten. Det är bara att samlas vid rätt tid, öppna kontakten och börja mötet. Resursgruppens Vasa-delegater ville spara tid och pröva på att ha möte via Skype. Det visade sig inte vara så svårt som vi trodde – det var VÄRRE. Halva personalen på Kyrkostyrelsens mötesavdelning var inblandad för att koppla ihop sladdar och maskiner. En stund senare hade vi två datorer, en mikrofon och en kamera ihopkopplade. Inga problem! Skype-kontakten öppnades, men ändå var något fel. Den bild kameran filmade och som vasaborna såg var inte den samma! Det visade sig efter en lång kamp med tekniken att det också fanns två olika Skype. Kameran var naturligtvis kopplat till en annan Skype, inte den vi hade öppnat kontakt via. Inga problem! Maria skickade en ny mötesinbjudan via rätt Skype. Sedan var det dags att få bilden i rätt storlek. Vi som satt i Helsingfors såg Hannele och Olof tydligt och bra genom tv-skärmen. De såg oss i Helsingfors väldigt små i en liten ruta på Olofs dator. Inte bra, men an-

Kontakten mellan Helsingfors och Helsingby lyckades till slut. Elin, tolken Taina och Maria sitter kring bordet, Hannele och Olof syns på skärmen.

nat hjälptes inte! Då mötet väl kommit igång – visserligen 45 minuter försenat! – gick allting bra. Kanske vi har möte via Skype nästa gång också?

Text: Maria Lindberg
Foto: Janne Kankkonen

Rolf Westerlund fyllde 70 år

Resursgruppens långvariga medlem Rolf Westerlund fyllde 70 år i augusti. Vid Resursgruppens möte i september gratulerade Resursgruppen Rolf till bemarkelsedagen. Han fick en korg och en gul ros i kruka till present. Rolf bjöd på kaka.

Rolf berättade att han hittills haft tre födelsedagsfester med sammanlagt 70 personer, de flesta hörande, på. Det har blivit många tårtor, men 70-årsringen hade energi att fira med alla, fastän han inte lyckades få tolk!

Att Rolf har varit med länge framgår då han i en diskussion efter mötet berättar att han varit på möten på fyra olika adresser. Då han för första gången kom med i möttes den dåvarande Stödgruppen i Stiftsrådets (nuvarande Kykans central för det svenska arbetet) utrymmen på Berggatan. Kajsaniemigatan, Hamngatan och Södra kajen har blivit bekanta då Rolf flitigt gått på möten. Och han ser inget slut ännu.

Grattis Rolf! Maria Lindberg överränner blommor och en korg. Kanske Rolf kommer att plocka äpplen i korgen?

–Så länge jag orkar är jag med! tecknade Rolf med ett leende på läpparna!

Text: Maria Lindberg
Foto: Janne Kankkonen

Framtiden efter LIVS-utbildningen

LIVS-utbildningens (Lev I Vårt Språk) slutseminarium ägde rum 1.9 på Ljusa huset i Helsingfors. Seminariet lockade ungefär 100 personer till Ljusa huset och seminariet direktsändes även via webben, både på Facebook och Youtube.

Flera olika teman hölls under slutseminariets presentationer, som LIVS-studerandena höll. Till exempel berättades det om hur man gör en bra översättning, vad babytecken egentligen innebär samt hur man kan sätta ihop ett undervisningspaket för att lära ut stödtecken eller teckenspråk. Publiken verkade vara

väldigt intresserade och bombarderade studerandena med frågor.

LIVS-utbildningen har sått små frön, som nu börjat gro. Det finns nämligen ett antal finlandssvenska teckenspråksinstruktörer, som kan jobba med bland annat med översättningar och undervisning. Dessutom är de sakkunniga i sitt eget modersmål. Nu finns det även hopp om att en tolkutbildning på finlandssvenskt teckenspråk startar i framtiden.

Text: Elin Westerlund

Läsartext

Friterade bananer på missionsfesten

Söndagen den 1 oktober ordnades Dövas missionsfest i Helsingfors. Min fru Lai Ha Tang var tillbedd att göra friterade bananer med glass till kaffeserveringen.

Vi hade aldrig förr gjort sådana så hon frågade sina vänner i Kina. De gav ett recept för hur man gör friterade bananer. Det lyckades. Vi gjorde 50 bananer och bjöd dem till döva. De fick smaka på dem och de flesta tycker att det var gott att äta.

Text: Håkan Westerholm
Foto: Anna Rautiainen

Lai Ha (fotot till höger) bjuder på goda friterade bananer.

Västerås domkyrka imponerade

I somras åkte jag på en resa till Bergslagen och Västmanland i Sverige med Esbobygdens ungdomsförbund där min syster fungerade som reseledare. Det mäktigaste bland alla gamla byggnadsverk vi såg under resan var nog Västerås domkyrka.

Vi åkte från Åbo till Stockholm och det gällde igen att komma ihåg att växla euron till kronor. De nya rikssvenska sedlarna är så små i plånboken!

Vi åt morgonmål en timme från Stockholm på Biskops-Arnö kursgård som ligger vid en liten vik vid Mälaren. Gården ligger på en historisk plats. Redan på 1200-talet bodde ärkebiskopen i Uppsala stift på sin borg här och det gjorde biskoparna i 240 år tills Gustav Vasa övertog borgen i samband med reformationen. Sedan 1956 drivs Biskops-Arnö av Föreningen Norden och där finns en folkhögskola med många intressanta kurser. Där finns också ett unikt bibliotek på 400 kvm med ca 20 000 böcker, mest nordisk litteratur.

Vårt första resmål var Sala silvergruva som under 400 år var Sveriges stora inkomstkälla som producent av silver. Under de bästa åren på 1500-talet produce-

Drottning Christinas schakt i Sala silvergruva är från år 1649.

rades 3-5 ton silver per år. Totalt har 450 ton silver utvunnits i de olika gruvschakten. Gruvan Ulrika Eleonora är 155 m djup och tänk att allt arbete har utförts av människor och handkraft! Vår utmärkta guide kunde på ett fint sätt levandegöra de förhållanden som gruvarbetarna levde under.

Följande besök var på Engelsbergs bruk, grundat 1681 och ett av världens modernaste järnbruk på 1700-1800-talet. Sedan år 1993 finns bruket på UNESCO:s världsarvslista. Bruket är privatägt och det enda i Sverige som har både byggnader och det mesta av den tekniska utrustningen kvar.

På vägen från Engelsbergs bruk körde vi genom en liten, liten del av det 13 800 ha stora område som sommaren 2014 brandhärjades i Sveriges största skogsbrand i modern tid. Då förstördes en yta motsvarande 28 000 fotbollsplaner och ca 30 miljoner trädstammar. Branden började av en gnista från en skogsmaskin som höll på med markberedning på ett kalhygge.

Vi bodde alla tre nätter på hotell Skantzen i Hallstahammar invid Strömsholms kanal, vilket gav oss vackra omgivningar att promenera i på kvällarna.

Trästad Nora besökte vi på resans andra dag; en charmig gammal stad runt den vita kyrkan vars spira syntes överallt i staden. Därefter åkte vi vidare till Grythyttan som är Västmanlands centrum för mat. Här i Måltidens hus fungerar Örebro universitets restaurang- och kockutbildning med många olika linjer. Den spännande byggnaden var Sveriges paviljong på världsutställningen i Sevilla i Spanien år 1992.

På vägen tillbaka till hotellet körde vi längs slingrande vägar i norra Bergslagens djupa skogar fullt med små och större sjöar. Tack vare dessa vattendrag och tillgången på virke kunde bergsbrytning och smältning av malmer (bergsbruk) få en så stark ställning.

Tidö slott vid Mälarens strand, byggt 1625-1641 besökte vi följande dag. Slottet byggdes av Axel Oxenstierna som var Gustav II Adolfs rikskansler. Idag är slottet privatägt och jordbruk och turism bedrivs.

Altarskåp i Västerås domkyrka.

Familjen har också grundat ett stort leksaksmuseum som nyligen flyttat till större lokaler i Stockholm. Dit är det lättare att locka publiken.

Skultuna mässingsbruk har också funnits på samma plats i över 400 år. Numera sker den mesta tillverkningen utomlands och på platsen finns nu museum och stora Outlet-affärer.

Vår resa avslutades med besök i Västerås och på Drottningholms slott i Stockholm. Västerås är idag Sveriges femte största stad. Hit har under åren många finländare flyttat för att söka arbete. Från min hemö flyttade t.ex. sex av sju barn i en familj just hit år 1955. I dagens Västerås har man under de senaste åren satsat på en helt ny stadsdel vid Mälarens strand. Förut var alla de här stränderna i olika hamn- och expeditiönsfirmors ägo. Staden har också satsat mycket på att utveckla vägar för cyklisterna.

Över hela staden höjer sig en mycket unik byggnad, Västerås domkyrka. Kyrkans äldsta delar är byggda på 1200-talet i tegel. Kyrkan har byggts till flera gånger bl.a. med en krans av kapell och ett mäktigt torn på 92 meter. Spiran är från år 1693. Innanför är kyrkan mycket vacker och här finns stora konstskatter, bl.a. flera rikt dekorerade altarskåp från 1400- och 1500-talet. Här finns också Erik XIV:s sarkofag i

svart marmor, men också t.ex. en modern predikstol i keramik. Runt kyrkan ligger Kyrkbacken, den äldsta delen av Västerås, med låga 1700-tals hus och smala, krokiga gränder. Idag är området ett mycket eftertraktat bostadsområde.

Jag har många år önskat få besöka Drottningholms slott och nu blev det äntligen av. Slottet från 1600-talet är den svenska kungafamiliens bostad, men också ett öppet besöksmål för allmänheten. Slottet har ca 250 rum av vilka hälften är i privat användning och den andra halvan visas under guidade turer. Rummens prakt är ställvis helt överdådig, åtminstone med finländska ögon mått! Drottningholms stora trädgård blev dock en liten besvikelse. På grund av den torra sensommaren fanns inga prunkande rabatter, bara en massa gäss på de torra gräsmattorna. Gångvägarna hade grus av runda stenar som var verkligt besvärliga att vandra på, så jag tyckte synd om alla med barnvagn och eventuella rullstolsbundna där jag stod och petade stenar ur mina sandaler.

Text: Rolf Westerlund & Iwe Ekström

Foto: Rolf Westerlund

Familjenytt

Gifta

Carl Anders Johan Ekberg och
Maria Christina Lindberg
Vigda 7.10.2017 i Borgå domkyrka

Avlidna

Riitta Anita Forsman

f. 7.10. 1945, Loppis
d. 10.1. 2017, Loppis

Oiva Eerikki Tähtinen

f. 3.12. 1926, Lapträsk
d. 18.2. 2017, Orimattila

Ossi Kalervo Ottela

f. 14.7. 1944
d. 3.4. 2017, Åvik

Aune Kaarina Heinrichs, f. Liimatainen

f. 19.1. 1927, Sordavala landskommun
d. 14.4. 2017, Helsingfors

Elma Helena Ojanen

f. 3.11. 1927
d. 15.4. 2017, Åvik

Irma Irene Holmberg

f. 20.4. 1924
d. 4.5. 2017, Åvik

Markku Pauli Tapani Aro

f. 3.12. 1944, Helsingfors
d. 5.5. 2017, Helsingfors

Sirkka Liisa Vuorenmaa

f. 6.2. 1920
d. 13.5. 2017, Åvik

Jouko Ilpo Pirhonen

f. 22.5. 1949
d. 2.6. 2017, Åvik

Harri Kalervo Kurki

f. 30.5. 1956, Rantasalmi
d. 24.6. 2017, Nyslott

Kirsti Irmeli Maria Niemelä, f. Haverinen

f. 13.7. 1950, Helsingfors
d. 19.7. 2017, Jyväskylä

Anja Inkeri Aro, f. Siniluoto

f. 27.1. 1945, Brahestad
d. 21.7. 2017, Helsingfors

Hannu Kylli

f. 28.3. 1955, Paavola
d. 7.8. 2017, Torneå

Raimo Pekka Rissanen

f. 27.5. 1939, Kuopio
d. 14.9. 2017, Suomussalmi

Kyrklig information

Händelsekalender

- 6.11** kl 18 Nattvardsgudstjänst på finlandssvenskt teckenspråk i Borgå (Lundagatan 5).
- 4.12** kl 18 Nattvardsgudstjänst på finlandssvenskt teckenspråk i Borgå (Lundagatan 5).
- 10.12** kl 14 Adventsgudstjänst + julmiddag på finskt och finlandssvenskt teckenspråk, Mejlans kyrka (Rönnvägen 16, Helsingfors).
- 18.12** Julandakt + julmiddag på Café Ankaret i Borgå (Runebergsgatan 24).
- 21.12** kl 13 Tolkad Julbön på De Gamlas Hem, Kvarnbergsgatan 2, Jakobstad

Dövprästens nya facebook-
profil: Maria Dövpräst

Maria Lindbergs arbetstider
som dövpräst (KCSA)

16.10-29.10
6.11-12.11
27.11-24.12

Information om gudstjänster och
annat program finns också på text-tv
s. 797/8-11

(och 558/34 på finska).

DHBS:s familjeträff på Solsand

Laget Kusinerna vann olympiaden som bestod av många olika grenar. Här får de poäng när de kastar omkull tomflaskor.

En av dagens gäster var Sirpa Kallio som berättade om sitt arbete som regionsansvarig inom Dövas förbund.

Andra gäster var Lena Wenman och Magdalena Kintopf-Huuhka från Finlandssvenska teckenspråkiga rf.

Niclas Wenman provade om hans hand passar in i Finlandssvenska teckenspråkiga rfs logo.

Gun-Britt Westerlund är ordförande för DHBS, Döva och hörsel-skadade barns stödförening rf.

Ulla Peltola informerade om historiken Från Dövstumsbacken till Solsand som är skriven av Birgitta Wallvik.

Foto: Hannele Rabb

Adressförändring / Ny prenumerant

Fyll i och skicka in blanketten om du flyttar eller om du vill få Dövas församlingsblad.

Namn: .....

Tidigare adress: .....

Ny adress: .....

Skicka blanketten till:
KCSA / Maria Lindberg
PB 210
00130 Helsingfors

eller meddela dina uppgifter till: maria.lindberg@evl.fi

Hösthälsning (Jak. 4:8)

500 ÅR SEN LUTHERS 95 TESER

A black and white photograph of a hand holding a quill pen, writing on a piece of parchment or a scroll. The scroll is unrolled and lies on a dark, textured wooden surface. The text is written in a simple, sans-serif font.

67. Avlaten, som avlatspredikanterna högljutt prisar som en utomordentlig nåd, kan förvisso sägas vara utomordentlig när det gäller att tjäna pengar.

68. Men i jämförelse med Guds nåd och tillbedjan av korset är den verkligen obetydlig.

72. Men må den som protesterar mot avlatspredikanternas tygellöshet och fräckhet bli välsignad.